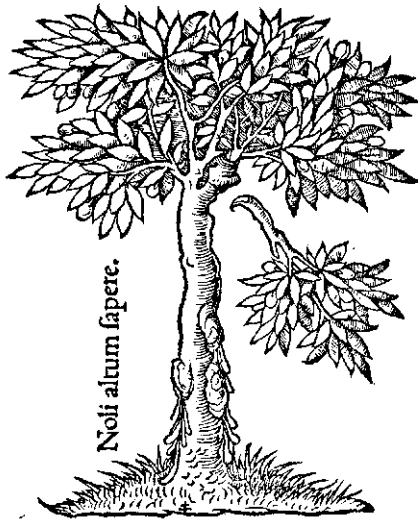
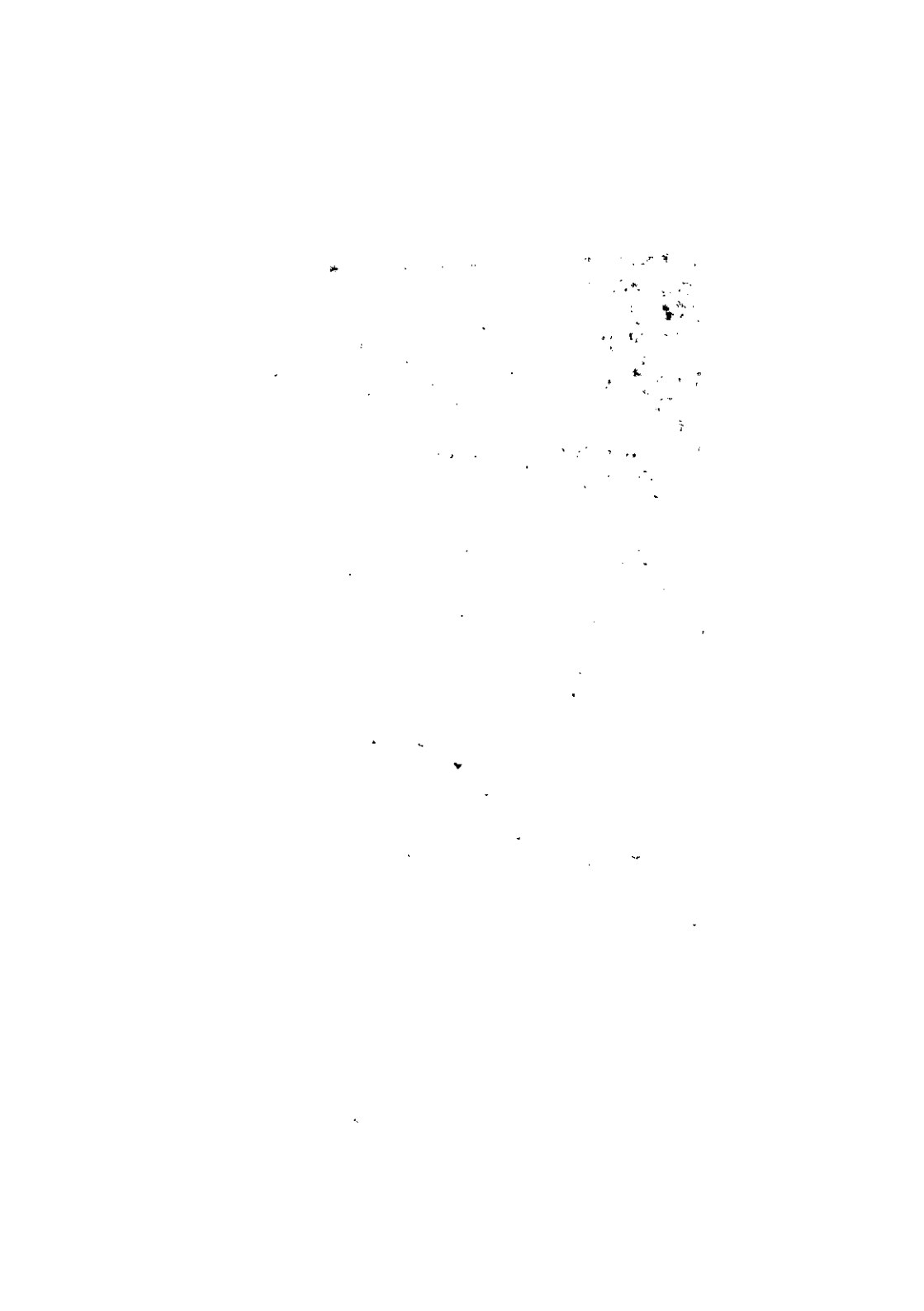

SILENI ALCIBIADIS, PER DES.
ERASMVM ROTERODAMVM.

Cum scholijs Ioannis Frobenij, pro græcarum vo-
cum & quorundam locorum apertiori intelli-
gentia ad calcem adiectis.

PARISIIS
EX OFFICINA ROBERTI STEPHANI ERE-
GIONE SCHOLAE DECRETORVM.
M.D.XXVII.

SILENI ALCIBIADIS, AVTORE DES.
ERASMO ROTERODAMO.

Ἰληνοὶ Ἀλκιβιάδου, id est, Sileni Alcibiadis, apud eruditos in proverbiū abijisse videtur. certe in Collectaneis Græcorum proverbijs vice referuntur, quo licebit vti, vel de re quæ cum in speciem, & prima, quod aiunt fronte, vilis ac ridicula videatur, tamen interius, ac propius contemplanti, sit admirabilis: vel de homine, qui habitu, vultuq; longe minus præ se ferat, quàm in animo claudat. Aiunt enim Silenos imagunculas quaspiam fuisse sectiles, & ita factas, vt diduci & explicari possent, quæ clausæ ridiculam ac monstrosam tibicinis speciem habebāt, aperte subito numen ostendebant, vt artem scalpτοris gratiorem iocosus faceret error. Porro statuatam argumentum sumptum est, à ridiculo illo Sileno Bacchi pædagogo, numinúmque poeticonum morione. Quandoquidem habent & illi, principum nostratiū exemplo suos γλωτοπειούς. Proinde Alcibiades apud Platonem in conuiuio, Socratis Encomium dicitur, eum Silenis huiusmodi similem facit, quòd is multo alius esset propius intuenti, quàm summo habitu videretur. Quem si de summa, quod dici solet, cute quis æstimasset, non emisset asse. Facies erat rustica cana, taurinus aspectus, nares simæ, mucçoque plenæ, Cultus neglectus, sermo simplex, ac plebeius, & humilis, vt qui semper aurigas, cerdones, fullones & fabros haberet in ore. Nam hinc fumebat illas suas ἰσκαγάς. Fortuna tenuis, vxor qualē ne vilissimus quidem Carbonarius ferre possēt. Videbatur mirari formas adolescentulorum, videbatur amare, & zelo

Socrates.

SILENI ALCIBIADIS.

typia tangi, cū eū ab his affectibus, *Με δὲ παρῶν* abesse cōpererit etiā Alcibiades. Denique iocus ille perpetuus, nonnullā habebat Morionis speciem. Cū ea tempestate, ad insaniam vsque ferueret inter stultos, profitendi sapientiam ambitio, nec vnus esset Gorgias, qui se nihil nescire iactitaret, & Ardelionibus huiusmodi nusquam non referta essent omnia, solus hic hoc vnum scire se dictitabat, quod nihil sciret. Videbatur ineptus ad omnia Reipub. munia, adeo, vt quodam die nescio quid apud populum adorsus agere, cum risu sit explosus. Atqui si Silenum hunc tam ridiculum explicuisses, videlicet numē inuenisses potius, quā hominem, animum ingentem, sublimem, ac verē philosophicum, omnium rerū pro quibus ceteri mortales currunt, nauigant, sudant, litigant, belligerantur, contemptorem, iniurijs omnibus superiorem, & in quem nullum omnino ius haberet fortuna, & vsque adeo nihil timentem, vt mortem quoq; nulli non formidatam contempserit, in tantum vt Cicutam eodem ebiberit vultu, quo vinū solet, utq; iam moriēs etiam in Phædonem suum iocaretur, admonens, vt voto se liberans Æsculapio galium persolueret, perinde quasi sumpto pharmaco, iam sanitatis beneficiū sentiret, cum exiret e corpore, vnde omnes animi morbi scatēt ac pullulāt. Proinde non iniuria cum id tempestatis, plena sophis essent omnia, solus hic morio, sapiēs oraculo pronunciat⁹ est, & plus iudicatus est scire, qui nihil sciebat, quā iij qui nihil nescire se prædicabant, imò ob id ipsum iudicat⁹ est plus cæteris scire, quod vnus omnium nihil sciret. Huiusmodi Silenus fuit Antisthenes, baculo suo, pera, palliōque, maximorū regum fortunas antecellēs. Huiusmodi Silenus fuit Diogenes, vulgo canis habitus. Verū in hoc cane diuinū quiddā animad

Antisthenes.

uerterat Alexāder magn⁹, principū vt videbatur om
 niū κορυφαῖος, & alpha, cū animi magnitudinē admi Diogenes.
 ratur, optaturū se diceret, vt ni Alexander esset, Dio-
 genes esset, Cum hoc magis optare debuerit, Dioge-
 nis animum, quod Alexander esset. Huiusmodi Si-
 lenus fuit Epictetus, seruus, pauper, claudus, vt indi- Epictetus.
 cat illius epitaphium, sed idem quod est felicissimū,
 charus superis, id quod sola vitæ præstat integritas,
 cum sapientia coniuncta. Hæc nimirum est natura
 rerum verè honestarum, quod habent eximium, id
 in intimis recondunt, abdūntq; quod contemptissi-
 mum, id prima specie præ se gerunt, ac thesaurū ceu
 vilī cortice dissimulant, nec prophanis ostendunt ocu-
 lis. At vulgariū & vmbriticarum longe diuersa ra-
 tio, summa specie blandiūtur, quodq; pulcherrimum
 habent, statim obuijs ostentant: sin penitius introspi-
 cias, nihil minus sunt, quàm quod titulo, speciēq; præ
 se ferebant. An non mirificus quidam Silenus fuit
 CHRISTVS: si fas est de hoc ad eum loqui modū. Christus.
 quem equidem haud video cur non omnes pro virili
 debeant exprimere, qui Christiāni nomine gloriātur.
 Si summam Sileni faciem intuearis, quid iuxta popu-
 larem æstimationem abectius, aut contēpti? Tenues
 & obscuri parentes, domus humilis: ipse pauper, &
 pauculos & pauperculos habuit discipulos, nō ē ma-
 gnatū palatij, nō ē pharisæorū cathedris, nō ē philo-
 sophorū scholis, sed à telonio & retib⁹ ascitos. Tū vita,
 q̄ à voluptatib⁹ omnibus aliena, per famē, per lassitu-
 dinē, per cōuitia, per ludibria, ad crucē deniq; perue-
 nit. Hac illū parte contēplabatur, mysticus ille vates,
 cū eū depingēs: Nō erat, inquit, ei species, neq; decor.
 Vidimus eū, & nō erat aspectus, & desiderauim⁹ eū
 despectum, ac nouissimū vitorū. Cæteraq; permulta
 a. iij.

SILENI ALCIBIADIS.

quæ in hâc sequuntur sententiâ. Iam si cōtingat aper-
tū hūc Silenū propius intueri, hoc est, si cui dignetur
ipse se purgatis animi luminibus ostendere, deū im-
mortalem, quàm ineffabilē reperies thesaurū: in quā-
ta vilitate, quale margaritum: in quanta humilitate,
quantam sublimitatem: in quanta paupertate, quan-
tas diuitias: in quanta infirmitate, quàm incogitabilē
virtutem: in quanta ignominia, quantam gloriam: in
quantis laboribus, quàm absolutam requiem. deniq̃
in morte tam acerba, perennē immortalitatis fontē.
Cur sic abhorret ab hac imagine, qui titulo tamē illi²
se iactitant? Nimirum erat in procliuī CHR IST O
totius orbis occupare Monarchiam, atq; id possidere,
quod olim Romani principes frustra affectarunt, sa-
tellitio superare Xerxes, opibus antea Cræsos, philo-
sophis vniuersis silentium imponere, & inane sophos
detrahere. Verūm hæc vna forma placuit, quam suis
discipulis & amicis, hoc est Christianis proponeret.
hanc potissimū delegit philosophiam, à philosopho-
rum decretis, à mūdi ratione longe, latēq; diuersam.
Sed eam quæ sola omnīū præstaret, quod alij alijs vijs
conantur assequi, nēpe felicitatē. Huiusmodi quon-
dam Sileni fuere Prophetæ, exules, errantes in solitu-
dinibus, cum feris exigētes vitā, vili holusculo victi-
tantes, ouium & caprarū amicti pellibus. Sed intro-
spexerat hos Silenos, ille qui dixit, Quibus dignus nō
erat mundus. Huiusmodi Silenus fuit Ioannes ba-
ptista, qui camelorum tectus pilis, zona cinctus pellic-
cea, longe regū purpuras, ac gemmas vicit, locustis ve-
scens, principum omnīū delicias superauit. nimirum
cernebat quid thesauri lateret sub agresti pallio, qui
miro illo elogio laudū eius summā cōplexus: Inter na-
tos inquit, mulierū, nō surrexit maior Ioāne baptista.

Propheta.

Ioannes
baptista.

Huiusmodi Sileni fuerunt apostoli, pauperes, inculti, illiterati, ignobiles, impotentes, abiecti, omnibus omnium cōtumelijs expositi, irrisi, inuisi, execrabiles, ac penē publicū orbis simul & odiū & ludibriū. Verū aperi Silenū, quis tyrānorū cū horū potentia possit æquare, qui dicto imperant dæmonib⁹, nutu sedant fœuitia maria, verbo, vita defunctos in vitā reuocāt? Quis nō Cræsus ad hos pauper esse videatur, qui vel vmbra sui cōferunt sanitatē ægrotis, qui solo manus contactu, spiritū illum cœlestem impertiunt? Quis non Aristoteles stultus & indoctus, ac nugator, cum his collatus, habeatur, qui ex ipso fonte cœlestem hauserant sapientiam, ad quam omnis humana sapientia, mera stultitia est? Tum verē regnum cœlorum, granī sinapis imaginē habebat, specie pusillū & contēptū, virtute maximū. A quo prorsus, vt dixi, & *in Διαιρέτῳ*, quod aiūt, dissidet, huius mūdi ratio. Huiusmodi Silenus fuit cōtēptus & irrisus ille Martinus. Tales fuerūt, veteres illi episcopi, humilitate sublimes, paupertate locupletes, gloria neglecta gloriosi. Latitāt & hodie boni quidā Sileni, sed heu nimīū pauci. Bona pars hominū, præposterum Silenū exprimūt. Si quis rerum vim, ac naturā penitus introspiciat, reperiet nullos a vera sapientia longius abesse, quā istos qui magnificis titulis, qui sapiētibus pileis, qui splendidis cingulis, qui gēmatibus anulis, absolutam profitētur sapientia. Adeo, vt nō rarō plus veræ germanæq; sapiētiae deprehēdas in vno quopiā homōne iuxta vulgi opinionē, idiota simplici, ac semifatio, cuius mentē nō subtilis vt vocāt, Scor⁹, sed cœlestis ille CHRISTI docuit spiritus, q̄ in multis Theologorū tragicis personis, ac magistris nostris, Aristotele suo turgidis, ma-

Apostoli.

Diuus
Martinus.Præposter
Sileni.

SILENI ALCIBIADIS.

gistratum definitionū, conclusionū & propositionū turba, differtis. Item videas in nullis minus esse veram nobilitatis, quàm in Thraſonib⁹ istis, qui vetustis stemmatibus, qui torquibus aureis, qui splendidis cognominibus summā iactitant nobilitatē, nec alios à vera fortitudine longius abesse, quàm eos qui ob temeritatē, ac præferoces animos vulgo fortissimi iudicantur & inuicti. Nullos abiectius ac feruilius seruos, quàm hos, qui se Dijs, vt aiūt, proximos, & omnium dominos putant. Nullos æque calamitosos, atq; eos, qui videntur felicissimi, Nullos pauperius esse pauperes his quos hominum vulgus vt diuites adorat, Nullos esse minus episcopos, quàm qui inter episcopos primas tenēt. Atq; vtiñā illud quoq; falsum esset, sæpenumero longissime semotos esse à vera religione, qui titulo, qui cultu, qui ceremonijs, religionē absolutā profitent. Adeò quicquid in omni rerū genere præclarū est, id minus in cōspicuo est. In arboribus, flores & folia blādiuntur oculis, ipsa se latē moles ostentat. At semē, in quo vis est omnium, quàm est res minutula, quàm abdita, quàm nō lenocinās aspectui, quàm nō ostētatrix fuit Aurū & gēmas in altissimas terræ latebras abdidit natura. In elementis quæ vocant, quo quicq; præstantius est, hoc longius à sensibus est remotum, velut aer & ignis. In animantium genere, quod est optimū & efficacissimum, id in intimis abditum habent. In homine, quod est maxime diuinum & immortale, id solum cerni non potest. In quouis rerum genere, materia pars vilior, maxime patet sensibus. Formæ vis & beneficiū, vtilitate sentitur, & tamē ipsa procul abest à sensib⁹. Rursum in corporis physici tēperatura, cū phlegma & sanguis sensibus sit familiaris & pateat, id quod plurimū cōfert ad vitam, minime patet, neq; spiritus. Demum in vniuerso, quæ maxime sunt,

In omni re
rum gene-
re præclari-
ora minus
in conspi-
cua sunt.

ea non videntur, veluti substantiæ, quas separatas vocant. Et quod in his summum est, id à sensibus quàm maxime sepositum est, nempe deus, adeo, vt nec intelligi, nec cogitari possit, cū hic fons sit vnicus omniū. Quin & in ecclesiæ sacramētis reperire liceat nōnulam Silenorum imaginem. Aquam vides, salem & oleum vides, vocem audis, ceu summam Sileni faciem vim cœlestem, nec audis nec vides, quæ si non adsit, mera ludibria sint cætera. Iam habet & suos Silenos arcanæ literæ. Si consistas in superficie, ridicula nonnunquam res sit: Si penetres vsque ad anagogen, diuinam adoras sapientiam. Etenim vt de veteri loquamur instrumēto, Si præter historiam nihil spectes, & audias Adam è limo conditum, vxorculam è dormientis latere furtim subtractam, serpentē illecebra pomi sollicitatem mulerculam, deum ad auram inambulantem, rhomphæam foribus præsentē, ne postliminio redirent exules, nōne putes ex Homeri officina profectam fabulam? Si legas Lot incestum, Dauid adulterium, & in senis frigidi gremio cubantem puellam, Osee fornicariū matrimonium, nōne qui verecūdioribus sit auribus, vt obscœnam fabulam auerfetur? At sub his inuolucris, deum immortalem, quàm splendida latet sapientia? Euangelicas parabolas, si primum æstimes corticem, quis non iudicet hominis esse idiotæ? Si nucem frangas, nimirum reperies arcanam illam, ac verè diuinam sapientiam, planèque quiddam ipsi CHRISTO simillimum. Et ne singula persequēs fiam prolixior, In naturæ, simul ac mysticis rebus, vt quicquid præstantissimū est, ita quàm maxime videbis abstrusum, & à prophanis oculis longissime semotum. Itidem in cognitione, germana rerum veritas, semper altissime latet, quæ nec facile, nec

SILENI ALCIBIADIS.

à multis deprehēditur. Crassum vulgus, quoniā præpostere iudicat, nimirum ex his, quæ maxime sensib⁹ corporis obuia sunt æstimās omnia, passim labitur & errat, ac falsis bonorum & malorum simulacris deluditur, inuersosque Silenos miratur, ac suspicit. De malis loquar, bonos non lædā, imò ne malos quidē. quandoquidē generalis de vitijs disputatio, ad nullius personæ pertinet iniuriam. Atque vtinam pauciores essent, in quos hæc competere possint. Nonne cum scēptum vides, cū insignia, cum satellitium, cum titulos audis, principem adoras, terrenum quoddam numē, & quiddam homine maius, intueri te putas? Sed apertum Silenum præposterum, tyrannum inuenies, ciuium hostem, latronem, sacrilegum, incestum, alcatorē, breuiter, vt est in Græcorum prouerbis *Ἰλιόλα κακῶν*. Sunt, qui titulo, speciēque præ se ferant magistratum, & reipublicæ custodem, cū re lupi sint & prædones ciuitatis. Sunt, quorum si cōsideres rasum verticē, veneris vt sacerdotes. si Silenū introspicias, plus quā laicos reperies. Fortassis & episcopos aliquot reperias, quorum solennem illam consecrationem si spectes, si nouum ornatum inspicias, mitram gemmis & auro nitentem, pedum item gemmeum, in summa, totum illū *ἐκ ποδῶν ἕως κεφαλῆς*, mysticā *πᾶνοπλαίαν* videlicet, coelestem quempiam, & homine maiorem virum expectes. Inuerte Silenum, nihil inuenies, nisi bellatorem, negotiatorem, denique tyrannum, lāmque magnifica illa insignia, comœdiam fuisse iudicabis. Sunt, atque vtinam non tam passim obuij sint, quos si quis è barbæ sylua, pallore, cucullo, cingulo, supercilio, vultusque truculentia velit æstimare, Serapiones, ac Paulos esse ducat. Sin explices, meros inuenies batrones, planēque, quod aiūt, *ἄνθρωπος τὸν θεοσχετόν*.

Rursum admoneo, neminē his offendī oportere, cū nullius designetur nomen. Si quis huiusmodi nō est, nihil ad se pertinere cogiter. Sin agnoscit suum malum, admonitum se putet. Ille sibi gratuletur, hic mīhi gratias agat. Denique passim in omni mortalium genere sunt, quorum si formā contemplare corporis, homines, & præclaros homines, dicas. Si Silenum explicueris, intus suem, aut leonem, aut ursum, aut asinum, fortassis inuenies. Ac diuersum quiddā eueniet ei, quod de Circes veneficijs poetarū fabulis est proditum. Apud hanc enim ferarum figuram habebant, mentem hominis. Isti sub humana specie plus quā beluam tegunt. Contrā sunt, quos de specie, sicut dictum est, vix homines iudices, cum in animi penetralibus angelum occultent. In hoc igitur discrimen est mundani & Christiani, quod ille crassissima quæque, ac statim oculis obuia, maxime suspicit & sectatur: quæ secus habet, aut omnino negligit, aut certe postremo loco ponit: Hic è diuerso, quæ minime cernuntur oculis, quæque longissime recesserūt à natura corporum, ea sola sectatur, cæteris aut præteritis, aut contemptius adhibitis, ab intimis illis omnium rerum iudiciū ducens. In bonis, sic enim vocat Aristoteles, quæ non pertinent proprie ad hominē, extreme sunt opes. At apud vulgus, imò penè apud omnes is plurimi fit, qui has quacunque via possidet. has per saxa, per ignes expetunt vniuersi. Proximum habet locum, generis claritas, si nihil accedat aliud, ridiculum profus & inane nomē. Semideus habetur, qui sanguinis feriem ad Codrum Atheniensem, aut ad Brutum Troianum, qui haud scio, an vnquam natus fuerit, aut ad fabulosum Herculē referre possit: & obscurus est, qui sibi literis & virtute famā parauit.

SILENI ALCIBIA DIS:

Illustris est, cuius tritaveus in bello strenuum præstitit homicidã, & plebeius est, & imaginibus caret qui bonis animi profuit orbi: In tertia classe sunt, corporis commoda, id cui contigerit, ingens, robustum, formosum, prævalidum, eum non femouent quidem è numero felicium, sed ita vt nihilo secius, primas teneat diuitiã, proximas nobilitas, animi postrema cura est. Iam hunc ipsum, si iuxta Paulum, in treis parteis diuidas, carnem, animam, & spiritum (vtar enim illius verbis) infimam, quæ maxime in cõspicuo est, quàm que profus damnat Apostolus, vulgus potissimum amplectitur. Mediã quã ita demũ probat, si ad spiritum accesserit, plures approbãt. Porro spiritum, optiam nostri partem, à quo ceu fonte, felicitas omnis nostra proficiscitur, quòque deo copulamur, adeò nõ habet in precio, vt nec illud inquirant, sit ne, aut quid sit spiritus, de quo tamen Paulus toties inculcat. Atque hinc præposterũ de rebus multitudinis iudiciũ, vt quibus primò debebatur honos, horũ $\delta\sigma\pi\epsilon\tau\omega\mu\epsilon\gamma\alpha\rho\epsilon\lambda\omega\mu\acute{o}\nu\delta\lambda\epsilon\gamma\lambda\acute{o}\gamma\omicron\varsigma$, sit: & quæ sũmo studio fuerãt expetenda, hæc in contemptissimis ducant. Hinc aurum anteponitur literis, generis antiquitas honesto, corporis dotes, animi bonis, ceremonijs posthabetur vera pietas, c h r i s t i præcepta, decretis hominum, persona veritati, vmbra teb, fucata natiuis, fluxa solidis, momentanea æternis. Deinde ex præposteris opinionibus, præpostera rerum vocabula. Quod excelsum est, humile vocant: quod amarum, dulce: quod preciosum, vile: quod vita, mortem: utq; nominatim obiter pauca desibem, Amare dicuntur, qui vel indulgentia corrumpunt, vel pudicitia simul, ac fama insidiantur, cũ hac re quid esse possit hostilius: Iustitia apellant, cũ malũ malo; scelus scelere vincitur, cũ inu-

ria accepta, multo cū fœnore reponitur. Parū æquus matrimonio dicitur, qui illud incontaminatū & quā potest, virginitati simillimū, ganeis dissimillimum esse postulet. Proditorem appellant, & principis hostē, qui nihil illi supra leges, ac præter æquum licere velit, hoc est, qui illum optet verè principem agere, & à tyranni, qua belua non est alia tetrior, imagine, quàm maxime velit abesse. Ille contrā consultor, amicus, fautor principum dicitur, qui illos peruersa educatione corrumpat, qui stultis inficiat opinionibus, qui assentatione ludat, qui malis cōsilijs, in odium populī pertrahat, qui bellis, & insanis rerū tumultibus inuoluat. Aiunt auctam principis maiestatem, vbi tyrannidis aliquid accessit, hoc est, summi mali magna portio. Peculator est, qui de extortis vectigalib⁹ velit nō nihil circūcidi. At cum principis præcipua bona sint tria, quibus deū, qui verè solus est rex, quodā modo representat, bonitas, sapientia, potētia, nū is principi videtur amicus esse, qui duobus præcipuis bonis illum spoliēt, bonitate & sapientia, solāmq̃ue potentiam illi reliquat, & hanc non modo falsam, verum ne propriam quidem? Siquidem potētia nisi sit cum sapientia, bonitatēque cōiuncta, tyrannis est, non potentia, quam ipsam tamen populī consensus quemadmodū dedit, ita potest eripere, Cum interim depulsum ab imperio, bonitas & sapientia, ceu propria bona committentur. Capitale est, violare principis insignia, & præmium est his, qui animum illius vitiātes, pro bono crudelem, pro sapiente versutum, pro potente tyrannum reddunt? Parum est vna mors, ei qui principis calicem toxico tentarit inficere: & præmium fert, qui mentem illius, pestilentissimis opinionibus corrumpit, ac venenat: & veluti publicum reipublicæ fontē

SILENI ALCIBIADIS.

inficit, summo totius orbis malo: Principis mun^o do-
minium vocant, cū reuera nihil aliud sit agere prin-
cipem, quàm rem cōmunem administrare. Regum
inter ipsos affinitates, ac subinde nouanda fœdera,
Christianæ pacis glutinum appellant, Cum his fon-
tibus omnia penè bella, plurimos rerum humanarū
tumultus nasci videamus. Auctum ducunt imperiū,
cū vnus aut alterius oppiduli titulus accesserit prin-
cipi, tanta ciuium expilatione, tanto sanguine, tot vi-
ditatibus, tot orbitatibus emptus. Ad eundem mo-
dum ecclesiam vocant sacrificos, episcopos ac sum-
mos pontifices: cū hi reuera nihil aliud sint, quàm ec-
clesiæ ministri. Cæterum ecclesia populus est Chri-
stianus, quem CHRISTVS ipse maiorem vocat: vt
cui recumbenti, ministrent episcopi, obsequio mino-
res, sed alia ratione maiores, si modo CHRISTVM,
vt successione muneris, ita morū ac vitæ referant imi-
tatione: qui cum modis omnibus, princeps ac domi-
nus esset omnium, ministri partes suscepit, nō domi-
ni. Omne fulmē torquetur in illos: hostes ecclesiæ vo-
cantur, ac prope modum hæretici, qui sacerdotū cru-
menam nummulis aliquot fraudarint. Equidem non
adsum fraudatori, ne quis hoc interpretetur. Verūm
cedo, siquidem hostem ecclesiæ iuuat odisse, num esse
possit hostis ecclesiæ, perniciosior, aut capitalior, quàm
impius pontifex? Vbi nonnihil de sacerdotum præ-
dijs, aut censu diminutum fuerit, clamatur vndique,
opprimi Christianam ecclesiam. Vbi concitatur or-
bis ad bellum, vbi palàm improba sacerdotum vita,
tot animarum milia pertrahuntur in exitium, nemo
deplorat ecclesiæ vicem, cū verè iam affligatur eccle-
sia. Ornatam & cohonestatam vocant ecclesiam, non
cum in populo gliscit pietas, cū vitia decrescunt, bo-

ni mores augetur, cum sacra doctrina viget: verum cum auro gemmisque lucent altaria, imò cum his neglectis, prædijs, famulatio, luxu, mulis, equis, sumptuosis ædium, vel magis palatiorum substructionibus, ac reliquo vitæ strepitu, satrapas æquant sacerdotes. Neque enim libet interim eorum meminisse, qui censum ecclesiasticum in impios usus, magno plebis offendiculo profundunt. His si quid accreuerit, gratamur, & auctam CHRISTI ecclesiam dicimus, cum verum & vnicum ecclesiæ lucrum sit, Christianæ vitæ profectus. Blasphemiam vocant, si quis parum reuerenter de Christo stophoro loquatur, aut Georgio, nec omnes omnium fabulas æquet Evangelio. Verum Paulus blasphemiam appellat, quoties impijs Christianorum moribus fit, ut CHRISTI nomen infametur inter Ethnicos. Quid enim consentaneum est Christianæ religionis hostes dicere, cum in Evangelicis literis viderint CHRISTVM ad opum contemptum, ad voluptatum abdicacionem, ad gloriæ neglectum hortantem, & e regione conspexerint, primores etiam, ac duces Christianæ professionis ita viuere, ut opum accumulandarum studio, ut voluptatum amore, ut vitæ splendore, ut belli ferocitate, cæterisque verè vitijs omnibus, ipsos superent Ethnicos? Intelligit prudens lector, quid hic taceam ob honorem Christiani nominis, & quid apud me suspirem. Heresim appellat, si quis dixerit, aut scripserit aliquid, quod aliquo pacto cum magistralibus Theologorum propositionibus, vel in re Grammatica dissentiat: Et hæresis non est, ubi quis ceu præcipuam felicitatis humane portionem effert, id quod ipse CHRISTVS vbiq; docet esse negligendum: qui vitæ rationem inducit, ab Euangelicis præceptis & apostolicis institutis longe diuersum: qui contra sensum CHRISTI apostolos ad euagē-

SILENI ALCIBIADIS.

lij prædicationem profecturos, pro gladio spiritus, qui terrenis affectibus omnibus amputatis, solus facit, ut gladio non sit opus, ferro armat, quo se aduersus persecutionem defendant? Neque dubium, quin sub gladij nomine, balistas, bombardas, machinas, ac reliquũ belli apparatus velit comprehendì. Tum perã one-
rat, in qua gestent pecuniam, videlicet ne quid usquã defit. Ac sub perã nomine, quicquid ad huius vitæ prouisionem pertinet, vult intelligi. Huc enim magnus ille Lyra, & multis anteponendus Hieronymis, Lucæ verba detorquet. Sacrilegium est inexpressibile si quis quidlibet e phano sustulerit: & leue crimẽ habetur pauperculos & viduas, viuum dei templũ, expilare, fraudare, opprimere? Prophanus est, qui pugna aut feminis profluuiio sacram ædem cõtaminarit: & non execramur eum, qui puram & castam virginẽ, templũ spiritus sancti, blanditijs, muneribus, pollicitis, lenocinijs, violat, corrumpit, prophanat? Non patrocinator malefactoris, sicut antè testatus sum. Illud ostẽdo, vulgus hominum multo pluris ea facere, quæ cernuntur oculis, quàm quæ hoc verius sunt, quo minus conspiciuntur. Saxei templi cõsecrationem vides: animi dedicationem quia non vides, negligis. Pro tuendis illius ornamentis digladiaris, pro seruanda morũ integritate nemo capeffit gladium illum Euangelicũ, quem CHRISTVS iubet etiam tunicæ diuenditæ precio parari. Summa pietas vocatur, si quis pro defendenda, aut augenda ditioe & pecunia sacerdotũ, sumat arma, ac bellicis tumultibus, sacra, prophanãq; misceat: atque interea dum sacrificorum pecunia, nimium res vilissima vindicatur, quàm ingens totius pietatis diluuiũ admittitur admisso bello. quid enim est omnino malũ, quod non secum trahat bellũ? Sed

forsitan obstrepet interim mihi tacita lectoris cogi-
 tatio: quorsum hæc tam putida tendunt, inquiring?
 Num tu principem eiusmodi vis esse, cuiusmodi Pla-
 to facit in sua republica custodes? Num sacerdotes
 imperio, dignitate, gloria, diuitijs spoliatos, ad aposto-
 lorum peram & baculum reuocas? Bona verba. Non
 spolio, sed his porioribus locupletor: nõ deijcio de pos-
 sessione, sed ad meliora prouoco. Quæso te, vter nos-
 trum de regis excellentia magnificentius sentit: tu,
 qui vis illi licere quicquid libet, qui tyrânnum vis esse,
 non principē, qui voluptatibus exples, qui luxui pro-
 dis, qui cupiditatibus omnibus seruum, ac dedititium
 facis: qui nihilo plus sapere vis quàm quemuis è me-
 dia plebe, qui his oneras rebus, quas apud Ethnicos
 quoq; semper magnificum fuit cõtemnere: An ego,
 qui principem, deo cuius imaginem quandam gerit,
 quàm fieri potest, simillimum esse cupio: sapientia,
 quæ propria regum laus, cæteris antecellere: ab om-
 nibus sordidis affectib; animiq; morbis, queis cras-
 sum & humile vulgus, ἀγραι καὶ φέτραι, procul
 abesse? Nihil mirari plebeium, opibus esse superiorē:
 deniq; id esse in republica, quod animus est in corpo-
 re, quod deus in vniuerso? Vter nostrum verius per-
 pendit episcopi dignitatem: tu, qui illum terrenis opi-
 bus oneras, sordidis, ac plebeijs implicas curis, bello-
 rum procellis inuoluis: An ego, qui C H R I S T I vica-
 rium, & cœlestis sponsæ custodē, ab omni terræ con-
 tagio purissimum esse cupio: & quoad licet, ei cuius
 loco munerēq; fungitur, quàm simillimum? Stoici ne-
 gant bonū virum esse posse, nisi qui vacet animi mor-
 bis. morbos autem animi, cupiditates siue affectus vo-
 cant. Multo igitur magis Christianorum est ab his
 esse liberos: sed omnium maxime principē. ac rursum
 b.j.

SILENI ALCIBIADIS.

plus quàm maxime, principem, ac patrem ecclesiæ, hoc est, cœlestis illius populi cœlestē principem. Volo regnare sacerdotem, sed mundanam istam ditiorē indignam iudico, vt hac vir cœlestis oneretur. Volo quàm maxime triumphare pontificem: non his sanguinarijs triumphis, quos sceleratus Marius, quos impius egit Iulius: adeo vanis, vt Satyrarum iocis incessantur: quos si Democritus ille spectasset, risu crederim emoriturum: Sed verè magnificis & apostolicis, cuiusmodi Paulus bellator, ac dux, lōge splendidior Alexandro magno, describit: ac veluti sui canēs encomiū iactat. In laborib⁹, inquit, plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in moribus frequenter. A Iudæis quinquies quadragenas, vna minus, accepit: ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui, in itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore & erūna, in vigilijs multis, in fame & siti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate: præter illa, quæ extrinsecus sunt instantia, mea quotidiana sollicitudo omnium ecclesiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? Rursum paulo superius, In omnibus, inquit, exhibeamus nosmet ipsos, sicut dei ministros: in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustijs, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suauitate, in spiritu sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute dei: per arma iustitiæ à dextris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatē, per in-

famiam & bonam famam, vt seductores & veraces, sicut ignoti & cogniti: quasi morientes, & ecce viuimus: vt castigati, & non mortificati: quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possidentes. Vides quæ belli decora, quæ victoria, qui triumphus apostolicus? Hæc est illa gloria, per quam ceu sacram rem Paulus aliquoties deierat. Hæc sunt egregia facinora pro quibus sibi coronam immortalẽ esse repositam cõfidit. Non grauabuntur apostolorum ingredi vestigijs, qui locum & authoritatem sibi vendicant apostolorum. Cupio quàm maxime diuites esse pontifices, sed Euangelico margarito, sed cœlestibus opibus: quas quo largius in omnes effuderint, hoc ipsi magis abundabunt, nec periculum erit, ne benignitas pereat benignitate. Volo quàm munitissimos esse, sed armis apostolicis nempe, scuto fidei, lorica iustitiæ, gladio salutis, quod est verbum dei. Volo bellacissimos esse, sed aduersus veros illos ecclesiæ hostes symoniam, superbiam, libidinem, ambitionẽ, iracundiam, impietatem. hi Turcæ sunt semper obseruandi, semper oppugnandi Christianis. Ad huiusmodi bella, dux sit & hortator episcopus. Volo cum primis suspiciendos esse sacerdotes, at non tyrannico strepitu, sed excellentia doctrinæ sanctæ, sed eximijs virtutibus. Volo reuerendos esse, sed ob integritatem, ac seueritatem vitæ, non ob titulos, aut ornatum Tragicum. Volo timeri, sed vt patres, nõ vt tyrānos. Denique volo delitijs affluere, sed, raris ac longe quàm quas vulgus nouit, suauiorib⁹. Vis audire vere, summi pontificis diuitias? audi à pontificum principe proximum: Aurum & argentum non est mecū: quod autẽ habeo, hoc tibi do, In nomine I E S V, sura
b. ij.

SILENI ALCIBIADIS.

ge & ambula. Vis audire apostolici nominis decus
quod omneis titulos, quod omneis superet formas
ac statuas: audi Paulum illum verè inclytum: CHRIS
STI bonus odor sumus deo in omni loco. Vis plus
quàm regiam audire potentiam: omnia possum, in
quit, in eo qui me confortat. Vis audire gloriam
gaudium meum & corona mea vos estis in domino.

Tituli epi
scopo di
gni.

Vis audire titulos episcopo dignos, & ornamenta ve
rè pontificia: Paulus idem tibi depingit, sobrium, or
natum, prudentem, pudicum, hospitem, doctorem:
non violentum, non percussorem, sed modestum:
non litigiosum, non lucri cupidum, non neophytum:
qui bonum habeat testimonium & ab his qui foris
sunt, vt non in opprobrium incidat, & in laqueum
diaboli. Contemplare quibus ornamentis honestet
Aaron pontificem Moyses, quibus ornet opibus, qui
bus picturet coloribus, quàm varijs gemmarum stel
lis illustret, quanto auri fulgore decoret. Quæ quid si
bi velint, si ex Origenis, Hieronymi q; cognoueris in
terpretatione: nimirum intelliges, quæ supellex pa
randa sit verè magnis episcopis: quos potius exprima
nt vita pontifices, quàm quos exprimunt plumbo,
quos titulis referunt, quorum vices occupant: An
magis conuenit, Iulios, Alexandros, Croesos, & Xer
xes, nihil aliud quàm magnos latrones imitari CHRIS
STI vicarium, quàm ipsum CHRISTVM? Quos
iustius æmulentur Apostolorum successores, quàm
apostolorum principem: CHRISTVS palàm ne
gauit regnum suum huius esse mundi, & tu conue
nire putas, vt CHRISTI successor, mundanam di
tionem nò solum admittat, verum etiã ambiat, proq;
hac omnem, quod aiunt, moueat lapidem? In hoc

Mūdi duo mundo, veluti duo sunt mūdi, modis omnibus inter

se pugnantes. Alter, crassus & corporeus, alter cœle-
 stis: iam nūc pro virili meditans id esse, quod aliquan-
 do fururus est. In illo primus est, qui à veris bonis Mundus
 quàm maxime semotus est, ac falsis oneratus. Veluti cœlestis.
 rex Ethnicus, libidine, luxu, violentia, superbia, fastu,
 diuitijs, rapacitate superat vniuersos: & ita primus
 videtur, si maxima huius sentinæ portio, in hunc in-
 fluxerit, sapientiæ, tēperantiæ, sobrietatis, iustitiæ, cœ-
 terorūmq; quæ verè sunt bona, quàm minimū. Con-
 trà, in hoc qui summus est, is vt plebeijs illis & crassis
 bonis, minimū est inquinat⁹: ita veris illis ac cœlesti-
 bus opibus est cumulatilissimus. Proinde cur Christia-
 nū principē id esse vis, quod Ethnici quoq; philosophi
 semper damnarunt & contēpserunt? Cur illius maie-
 statem, in his collocas rebus, quas contempisse pul-
 cherrimum est? Cur angelum dei (sic enim in arcanis
 literis appellatur episcopus) his rebus oneras, quæ
 vel homine bono sint indignæ? Cur eum his metiris
 opibus, quibus latrones sunt diuites, quibus Tyrana-
 ni magni sunt? Cœleste quiddam est sacerdos, & ho-
 mine maius. Nihil huius sublimitate dignū, nisi cœ-
 leste. Quid huius dignitatē vulgaribus rebus deho-
 nestas? Quid huius puritatē mundanis sordibus con-
 taminas? Cur non sinis eum sua dititione potentem
 esse? Cur non pateris suā nobilē esse gloria? sua maie-
 state reuerendum, suis diuitem opibus? Hunc è cœle-
 sti corpore, quod est ecclesia, cœlestis ille spiritus, ad
 res summas delegit. cur eum ad Satraparum furiosos
 tumultus pertrahis? Paulus segregatū sese gloriatur,
 cur tu meum præfulem in mediam infimæ plebis
 sentinam immergis? cur ad fœneratorum solitudi-
 nes deijcis? cur hominem diuinum ad negotia de-
 trahis, vix homine digna? cur hisce rebus felicitatem
 b. iij.

SILENI ALCIBIADIS.

Christianorum sacerdotum metiris, quas vt stultiffimas risit Democritus, vt miserrimas fleuit Heraclitus, vt friuolas spreuit Diogenes, vt onerosas abiecit Crates, vt pestiferas semper fugere sancti? Cur Petri successorem his opibus aestimas, quas ipse Petrus se non habere gloriatur? Cur apostolicos principes, eis ornamentis magnos videri vis, quibus calcandis magni fuerunt apostoli? Cur illud Petri patrimonium vocas, quod ipse Petrus se non habere gloriatus est? Cur **C H R I S T I** vicarios opibus irretiendos putas, quas ipse **C H R I S T V S** appellauit spinas? Cur eum cuius vt proprium, ita præcipuum officium est, diuini verbi semen iacere, diuitijs obruis, quibus vel maxime iactum præfocatur? Cur æquitatis doctorem ac iudicem, iniquo vis seruire mamonæ? Quid coelestium sacramentorum dispensatorem, vilissimarum rerum facis procuratorem? Expectat ab hoc Christianus orbis, sacrae doctrinae pabulum: expectat salutare consilium: expectat paternam consolationem, expectat viuendi formam. Quid tu rebus tam præclaris destinatum, ac dicatum, in vulgariū curarum ergastulum detrudis, pariter & sua dignitate spolians episcopū, & populū orbans episcopo? Habet suum **C H R I S T V S** regnū, excellētius quàm vt gentili regno, vel vt verius dicā, tyrannide, pollui debeat: suum habet splendorem, suas habet opes, suas voluptates. Quid tā inter se pugnantia miscemus? quid terrena coelestibus, quid infima summis, quid ethnica Christianis, quid prophana sacris confundimus? Tam multa, tam magnifica sunt dona ditissimi, simul & benignissimi spiritus, Dona linguarū, dona prophetiæ, dona sanitatū, dona scientiæ, dona sapientiæ, dona doctrinae, discretio spirituuū, exhortatio, consolatio. cum his sacris donarijs, quid tu

prophana mundi dona coniungis? ne dicā extinguis?
 Quid cum mammona CHRIS TV M, cum CHRIS
 T I spiritu Belial conaris iungere? quid mitræ cum
 galea, quid sacræ Pallæ cū mauortia lorica, quid be-
 nedictionibus cum bombardis, quid clementissimo
 pastori cum armatis latronibus? quid sacerdotio cum
 bello? Quid machinis oppida subruit, qui clauēs ha-
 bet regni cœlorum? qui cōuenit, autorem esse belli
 eum, qui pacis omine salutat populum? Quoniam
 ore docebit plebem Christianam, opes esse contem-
 nendas, qui puppim & proram rerum suarum consti-
 tuit in pecunia? Qua fronte docebit, quod & docuit
 & exhibuit CHRIS TV S, quod toties inculcant apo-
 stoli, non esse resistendum malo, sed malorum impro-
 bitatem bonitate superandam, iniuriam beneficio
 pensandam, inimicum benefactis obruendum, qui
 propter oppidulū ditionem, aut salinarum vectigal,
 orbem bellorum tempestatibus commouet? Quo pa-
 cto dux erit ad regnum cœlorum (sic enim CHRIS
 TV S suam vocat ecclesiam) qui totus sit in regno
 mundi? Sed impendio pius es, ornate vis ecclesiam,
 harum etiam opum accessione. Probarem, nisi cum
 paululo commodi, tantum secum ea traheret malo-
 rum. Cum imperium dedisti, simul dedisti congeren-
 dæ pecuniæ curam, dedisti tyrannicum satellitum,
 ferratas copias, exploratores, equos, mulos, tubas, bel-
 lum, strages, triumphos, tumultus, fœdera, pugnas:
 breuiter omnia sine quibus imperium administrari
 non potest, ut animus ad sit, quando futurū est ocium,
 apostolico fungendi munere, quem tot curarum mi-
 lita diuersum trahunt? dum scribitur delectus militū,
 dum panguntur & rescinduntur fœdera, dum co-
 hercentur, qui detrectant imperium, dum in fide
 b.iiij.

SILENI ALCIBIADIS.

retinentur, qui ad res novas spectant, dum expugnātur hostes, dum muniuntur arces, dum audiuntur rationes, dum tractātur prophanae legationes, dum ad honores prouehuntur amici, dum depelluntur qui locum dare iubentur felicioribus, dum alia fiunt, quæ nec meminisse libet, & tamen fieri necesse est: An is tibi videtur intelligere pontificis & cardinalium excellentiam, qui eos ab oratione, qua cum deo confabulantur, à sacra cōtemplatione, qua versantur inter angelos, à vernantissimis diuinæ scripturæ pratis, in quibus felicissime spatiantur, ab apostolico euangelizandi munere, quo CHRISTVM maxime referunt, ad has rerum sordes detrahendos esse censet? An eis bene velle videtur, qui à tanta felicitate, vitæq; tranquillitate, qua fruebantur, ad has erumnas, ad hos rerum tumultus, pertrahi cupit? Etenim cū per se regnum infinitis laboribus obnoxium est, tum verò longe minus feliciter cedit sacerdotibus, quàm laicis. Id' que duab⁹ ferè de causis: partim, quòd vulgus hominum libentius pareat in hoc genere prophanis quàm ecclesiasticis: partim, quòd illi ceu liberis suis relicturni ditionem, student eam quàm florentissimā reddere, Hi contrā, quemadmodum ferius ac plerumque iam senes ad imperium asciscuntur, ita quoniam sibi gerunt, non hæredi, magis expilant quàm ornant, perinde quasi præda sit obiecta, non prouincia. Ad hæc vbi prophanus rerum potitur, ibi semel fortasse de regno digladiandum, semel euehendi, locupletandique, quibus fauet princeps. Vbi secus, ibi subinde noua digladiatio, desiciendi de possessione, quos prior euexerat. Rursus alij, atque alij noui homines, populi malolocuplerādi. Iam est & illud non nihil, quòd populus multo facilius fert imperium

eius, cui iam assuevit, etiam si durius imperet: qui si
 decesserit, tamen in hærede filio superstes esse vide-
 tur, ac plebes imaginatur principem, non in alium
 esse mutatum, sed eundem sibi renouatum. Et solent
 liberi parentes utrunq; referre moribus, præsertim
 ab his instituti. Ediuerso, cum deo dicatis uiris com-
 missum est imperium, subita plerunq; rerum omnium
 commutatio. Adde his quòd prophanus ille accedit,
 ad rem gerendam, meditatus & ab incunabilis in-
 stitutus. Illic sæpenumero præter omnem spem ob-
 uenit rerum summa: ut quem remis genuerat natu-
 ra, fortunæ ludus euehat ad regnum. Postremò uix
 fieri potest, ut quemadmodum Hercules duobus mori-
 stris, ita unus duabus difficillimis rebus administra-
 dis par sit. Omnium difficillimum est, bonum præ-
 stare principem. At longe pulchrius, sed idem longe
 difficilium, bonum agere sacerdotem. Quid tandem
 utrunq;? An non est necesse fieri dum utrunq; mu-
 nus in se recipiunt, neutri satisfaciunt? His nimirum
 rebus sit, nisi fallor, ut cum laicorum regum vrbes,
 opibus, ædificijs, ac uiris, magis ac magis florere videa-
 mus, Sacerdotum oppida frigeant ac collabuntur. Opes sacer-
 Quorsum igitur opus fuit, harum accessione rerum, dotum.
 quas tot incommoditates comitantur? An ueris, ne-
 parum potēs futurus sit CHRISTVS proprijs opi-
 bus, nisi laicus tyrannus aliquid impertiat suæ pote-
 statis? Parum ornatum putas, nisi prophanus bella-
 tor aurum, Phrygionē, candidos mannos, & satellitiū,
 illi indulserit, hoc est aliquid de suo fastu asperferit?
 Parum splendidus videtur, nisi his liceat insignibus
 uti, quæ propter inuidiam ambitiosissimus recusauit
 Iulius? Humilem iudicas, nisi sit mundano onustus
 imperio, quod si sibi gerit, tyrannus sit, si reipub. neq;

SILENI ALCIBIADIS.

gotiosissimus: Habeant prophana prophani. In episcopo, quod infimum est, totius imperij superat fastidium. Quo plus addideris de mundi bonis, hoc minus de suis impertiet CHRIS TV S. Quo ab illis erit purgator, hoc effusius hisce locupletabitur. Vides, opinor, vt tota res in diuersum exeat, si Silenum inuerteris? Qui principi Christiano maxime fauere videntur, hos proditores & hostes principis maximos deprehendis: quos pontificum dignitatem tueri dixisses, ab his conspurcari comperis. Neque verò hæc dixerim, quòd sacerdotibus eripiendum putem, si quid quocumque modo contigit, vel ditionis, vel opum: verum illos suæ magnitudinis conscios, ac memores esse volo, vt ista plebeia, ne dicam ethnica, vel reiciant vlatrò, & infimis cedant, vel certe cõtemptim possideant, & iuxta Paulum sic habeant, quasi non habeant. Denique sic eos CHRISTI opibus ornatos esse volo, vt quicquid accesserit, ex huius mundi splendore, aut meliorum obscuretur luce, aut sordidum etiã ex colatione videatur. Ita fiet vt & quod possident, hoc felicius possideant, quo securius. nec enim augentur metu, ne quis eripiat, nec pro rebus caducis & humilibus tanto tumultu dimicabunt, si quid alicunde decesserit. Postremò, nõ orbabuntur suis bonis, dũ alienis gaudet ditescere. Nec euangelicũ amittet margaritam, dũ vitreas mundi gemas consecrantur. vt illud interim omittã, hæc ipsa quæ contemni volumus, ita copiosius accessura, si fuerint contempta, & honestius sequetur fugietes, quã ab insequentibus arripiuntur. Siquidẽ vnde tandẽ nata sunt opes ecclesiæ, nisi ab opũ contemptu: vnde gloria, nisi a gloriæ neglectu? Libentius ista donabunt laici, si viderint reijci ab his, quos plus sapere credunt. Fortasse nõnunquam tolerandi sunt,

& mali principes: deferendum aliquid eorum memoriae, quorum occupare videntur locum, dandum non nihil titulo. Non erit tentandum remedium, quod haud scio, an infeliciter tetatum, vergat in grauiorem perniciem. Verum quam male interim cum rebus humanis agitur, si quorum omnis vita debebat esse miraculosa: tales sunt, ut applaudant pessimi, boni suspicerent, & ingemiscant: & quorum omnis dignitas, vel ab improborum fauore, vel a mediocrium modestia, vel a simplicium imperitia, vel a bonorum tolerantia pendet, imò quos incolumes reddit populi discordia: quos non alia res magnos facit, quam dissidia ciuium: quorum felicitas, publica infelicitate alitur. Sed quomae sermonis cursus abripuit: ut paroemiographum professus, ecclesiastes esse coeperim? Nimirum in hanc tam sobriam disputationem, ebrius Alcibiades suis Silenis nos induxit. Verum huius erroris non admodum me poenituerit, si quod ad prouerbiorum enarrationem non pertinet, ad vitae pertineat emendationem: & quod ad eruditionem non confert, conducat ad pietatem, quodque ad operis instituti rationem *πείρησον καὶ ἀπροσδιόνυσον* videtur, ad viuendi rationem fuerit accommodum.

IN PRÆCEDENTEM DE SILENIS AL-
CIBIADIS ERASMI ROT. DECLAMA-
TIONEM SCHOLIA.

N SPECIEM.) Hoc est ipsa apparē-
tia seu specie tenus. modus loquendi

I Lūto familiaris, & optimis quibusq;
authoribus. Sic Cornelius Tacitus
in x vii, iustissimum donum, & in

speciem magnificū. Alijs item aliquot locis reperias
apud eundē, quæ hic recēdere nō fuerit operæ precīū.

A ridiculo illo Sileno.) De hoc Sileno plura Dio-
dorus Siculus in quinto narrat. tradens hunc Bacchi
studiorum formatorem fuisse.

γλωτοποιούς.) Hoc est excitatores risus. Tales
quidam habebantur olim in vitibus Græciæ, publici-
citus in foris, in triuijs, in cōciliabulis, populum lepī-
de dictis ac factis exhilarantes, maxime si quando
seuiente pestilentia mentes omnium occupasset mœ-
ror. Nam hac via reualuisse ciuitatē à peste legimus.
At hodie non modo principes laici, sed & sacerdotes,
suos habent γλωτοποιούς, in quos sunt multò ma-
gis, quàm in literarum studiosos, benefici. Quin pri-
uati quidam, sed tamen sacrifici, inutilem eum cen-
sent, qui nō sit γλωτοποιός. Vsq; adeò vitæ suauis-
tas etiam eos capit qui sanctissimos se putant.

Eum Silenis huiusmodi similem facit.) Vtitur au-
tem Alcibiades his verbis apud Platonē in symposio,
φημί γάρ δὴ ὁμοίωτατον αὐτῶν εἶναι τοῖς σιλῆνοις
τούτοις, τοῖς ἐν τοῖς ἐρμολυφείοις καθήμενοις, ὅσα
τινας ἐργάζονται οἱ δημιοεργοὶ σύριγγας ἢ ἀλούς
ἔχοντας. οἱ δὲ χαλὰ δειλοὶ χεῖντες φαίνονται ἐνδοθεὶς
ἀγάλακτα ἔχοντες θεῶν. id est,

Socratem igitur dico simillimum Silenis istis, in officinis scalprorum sedentibus, quos sic scalpunt opifices, ut fistulas vel tibias gestent: quod si quis hos aperiat, deorum imagines intus claudere videntur.

Quem si de f.) Fuit Socrates Sophronisci lapidarii filius. Duris (ut refert Laertius) seruisse illum ait, & scalpisse lapides. Afferunt quidam Gratias vestitas quæ sunt in arce, illius opus esse. Unde & Timon illum in Sillis, Scalptorẽ lapidum dixerit. Ex Laertio.

Bardum ac stupidũ.) Sunt hæc Ciceronis, ni fallor, alicubi de Socrate verba.

Nã hinc sum. il. f. ἰσογῶγος.) Id est inductiones, nimitũ crassa & vulgaria exẽpla, quibus auditorũ animos in philosophiæ mysteriorũ cognitionẽ paulatim adducebat. Erat enim illi ingeniũ ad eliciendos ex rebus sermones accommodatum, ut author est Laertius.

Vxor qualẽ ne.) Duas illum vxores duxisse, priorẽ Xanthippen, ex qua Lamproden genuerit, secundam Myrtonem Aristidis illius Iusti filiam, quam & sine dote acceperit, quæque sibi Sophroniscum Menexenũmque peperit, Aristoteles author est. Alij Myrtonẽ prius duxisse, Plerique vtrasque simul habuisse tradũt, e quibus & Satyrus est, & Hierony. Rhodius. Quippe Atheniensis cum bellis ac lue, ciuibus exhaustã ciuitatẽ reparare, sobolẽmque propagare vellent, decreuissent referunt, uti vrbana quidem vnã vxorem ciues duceret, liceret autem & ex altera procreare liberos. Idque tum & Socratem fecisse. Magna verò mentis altitudine carpenteis se atque obiurganteis contemnebat. Xanthippe cum in eum prius conuitia & maledicta iaculata esset, post modũ verò & sordidis aquis perfudisset, Nonne, inquit, dicebam, Xanthippen tonantem quandoque pluiturã? Author Laertius. Hodie

IN SILENOS ALCIBIADIS

vel tribus viris vna mulier satis queat esse molesta, quam fortis igitur ac tolerans Socrates, qui duas simul tulerit! Præterea cū viro nonnunquam vxori cōuenit utcunque, at inter vxores planē est quod Græci dicunt ἀσπονδός πόλεμος, & implacabile odium. Id quod apud Turcas hodie ferunt accidere qui sunt πολύγαμοι. Vide ergo quanta rursus animi magnitudine fuerit Socrates, qui duas mutuum conuitantes ac corrixanteis assidue mulieres, in iisdem secum ædibus habuerit.

Νίξ Νιὰ πασῶν.) id est, Bis per omnia. Proverbiū à musicis mutuo sumptū, quo maximū discrimē & longissimū interuallū significatur. Vide Eras. Chiliadas.

Abesse cum etiam Alci.) Nam huius eximiā formam, ut Laertius prodit, aspernatus est. Et cū Carmides domesticos illi pueros dedisset, ut ab eis domū deduceretur, suscipere noluit. Quin perinde ad formosos se habere dicebat, ut est in albo lapide, linea alba. Qui igitur zelotypus?

Nec vnus esset Gorgias.) Hic Gorgias Leontinus fuit, qui primus è numero sophistarū, ausus est in cōuentu poscere quæstionē, id est iubere dicere, qua de re quis vellet audire. audax negotiū, dicerē impudēs, nisi hoc institutum postea trāslarum ad philosophos nostros esset. Ex Cicerone de finibus secundo.

Ardelionibus.) Ardelio significat immodestū & arroganter nihil non sibi vendicantē, ac inquietum.

Quod nihil sciret.) Sicq; Gorgiam & cæteros sophistas, ut è Platone intelligi potest, iusit. De Socrate sic scribit Academicarum quæstionū quarto Tullius, Socrates autem de seipso detrahens in disputatione plus tribuebat hijs, quos volebat refellere, ita cū aliud agnosceret, atque sentiret, libenter vti solitus est ea dis

simulatione, quam Græci ἄγωγιὰν vocant.

Cum risu sit exceptus.) Inter loquendū enim agēte id orationis vehementia, iactare digitos solebat, & crines vellere, ita vt plerisque rideretur, habereturque despectui. Laertius author.

Cicutam.) Veneno cicuta, noxij apud Atheniensis tollebantur.

Phædonē.) Hic erat Eliensis, discipulus Socratis.

Æsculapio gallum.) Putabatur enim hic deus salutem hominibus conferre.

Antisthenes.) Hic cotidie x l. stadijs emensis audiebat Socrate, a quo & tolerantia addiscēs, tranquillitasque illius imitator effectus, Cynicam prior sectam inchoauit, principisque in ea fuit. Author Laertius.

Baculo s. pera.) Nā hæc erat ἡ κυνικὴ πανοπλία.

Diogenes vulgo canis habitus.) Cum assisteret Alexander Diogeni, ac diceret, Ego sum Alexander Magnus, rex. At ego sum, ait Diogenes, canis. Rogatus quid nā faciens canis vocaretur, Quod eis, inquit, blādiōr qui dant, in eos verò qui non dant, oblatro, malos autem mordeo. Laertius author.

κορυφαῖος.) Id est princeps. Siquidē κορυφή verticem significat apud Græcos, & montis cacumen. Hinc κορυφαῖος, id est summus.

Et alpha.) Inter Græcanica elemēta primū obtinet locū alpha, ac prima numerī nota est. Proinde quem præcipuum significare volumus, ac in te quæpiam aut arte principē, illū alpha vocamus. vnde recte quis dicat Scotū alpha Sophisticorum Theologorū.

Epicteus.) Hic ex Hierapoli Phrygiæ vrbe fuit oriundus.

Sertius.) Nam Romæ Epaphrodito cuidam Neronis familiari seruiuit.

IN SILENOS ALCIBIADIS

Vt indi. il. epitaph.) Epictetus cū & seruus esset,
& claudus, & Homericō Iro pauperior, haud tamen
dubitauit dijs sese amicū notissimo apud Græcos di-
stico asseuerare, id est tale, Gellio authore.

δοῦλῳ ἐπίκτητος γενόμεν, καὶ σώματι πηρόσ
καὶ πινίηρ ἴρος, καὶ φίλος ἀθανάτοις.

Sic sonat latinè

Seruus Epictetus fueram, qui corpore mancus,
Pauperie pressus, carus eram superis.

Hæc nimirum est natura.) A natura rerum argu-
mentatur efficacissime.

Myfticus ille vates.) Esaiam putat. nã apud hunc
quingagesimo tertio capite, id de C H R I S T O legi-
tur oraculum.

Quod olim Rom. princ. fruf. aff.) Neq; enim quis
quã ex Cæsarū catalogo totius orbis imperiū tenuit.

Et inane sophos det.) Sic dixit inane sophos neu-
tro genere, quemadmodum Martialis grande sophos
illo versu,

Quod tã grande sophos, clamet tibi turba togata.

Et alibi,

Audieris cum grande sophos. hoc est inanem sapien-
tiam, & inanè de illorū sapientia vulgariū opinionè.

Ille qui dixit, quib. di. n. erat m.) Paulū intelligit.
nam is ad Hebræos huiusmodi verbis vtitur, si modo
ea epistola Pauli est. nam dubitant docti.

Miro illo elogio.) Id est testificatione.

Inter natos mulierū.) Verba C H R I S T I de Io-
hanne baptista, Matthæi vndecimo.

Quis non Croesus.) Croesus Lydorū rex fuit opu-
lentissimus. Hæc pro ditissimo ponitur. Sic mox Aristot-
eles pro quouis in humanis disciplinis quãlibet insi-
gniter docto.

Grani sinapis.) est id apud Lucam capite x i i i.
 ἐκ διαμέτρου.) Hoc est, ex diametro. Prouerbiū
 est de rebus admodum inter se distantibus. Nā apud
 Geometras, oppositio perpendicularis absolutissima
 est. Lege Erasmi Chiliadas.

Martinus.) Huius vitam elegātissime descripsit
 Seuerus Sulpitius.

Humilitate sublimes.) Quā eleganter hæc iun-
 git contraria? Certè non posset melius ipse Cicerō.

In arboribus flores.) Confirmatio septuplex præ-
 cedentis argumenti à rerum natura desumpti.

Adam è limo.) Hæc omnia habētur primis Ge-
 neseos capitibus.

Lot incœstum.) Describitur is Geneleos x i x.

Dauid adulterium.) De hoc i i. Regum x i.

Et in fenis frig.) Inuenies hanc historiam tertio
 regnorum primo capite.

Osee fornicariū matr.) De hoc, Osee primo.

Ἰλιάδα κακῶν.) Hoc est, Iliadem malorum. Ada-
 gium est, dici solitum de maximis calamitatibus. Nā
 quod mali genus in Iliade Homerica non commemo-
 ratur? Vide Erasmi Chiliadas.

Pedū.) baculū pastoralē. Verg. At tu sume pedū.

ἐκ ποδὸς ἐς κεφαλὴν.) Hoc est, à pede ad caput.
 Verba sunt, nisi memoria fallit, in Aristophanica Plu-
 to mulieris ad Caryonem feruum.

ῥανοπλαίον.) Hoc est, totam ac vniuersam ar-
 maturam.

Comoediam fuisse iudic.) Nam in hac vilissimus
 sæpe nebulo diuitis ac probi viri sustinet personam.

Serapiones ac Paulos esse ducat.) Fuerunt hi viri
 sanctissimi diuo Hieronymo celebrati.

Balatrones.) Notat intēperātix quendā Balatro

IN SILENOS ALCIBIADIS

nem Horat. Ab hoc igitur balatrones dicuntur qui voluptatibus beluinis libidine videlicet & gula capiuntur.

ἄνεργακας τὸ μὲν θησαυροῦ.) Hoc est, carbones thesaurum. Prouerbiū est de his qui spe sua frustrantur, sperantes magnum quid se reperturos, tum verò nugas offendunt. Lege Erasmum in Chiliadibus.

Circes veneficis.) Fabula Circes, vel pueris est triuiali ludo notissima est. idcirco non hic referenda.

Sic enī vocat Aristot.) Latenter significat Ethnicū Aristotelē hoc ethnicis scripsisse, sed parū philosophice, tantū abest, vt Christianē. Præstitisset nō appellare bona, ne vulgus boni vocabulo præceps ad hæc perphas & nephas acquirenda adduceretur. Quam sumus non germanē Christiani, qui CHRISTI decreto philosophi parum sancti dogma anteponimus.

Imaginibus caret.) Imagines vocantur insignia gentilitia, quæ nobiles, & natalibus restituti, in atrijs suis olim depingebant, qui mos etiamnum obseruatur.

Si iuxta Paulum.) De hoc ad Romanos septimo capite leges, & alijs capitibus. Sed & in reliquis epist.

Horū ὡς περ τῶν μεγαλώμων οὐδὲς λόγος.) Id est horū perinde vt Megarensiū nullus respectus. prouerbiū est olim dici solitum in vehementer despectos, Cuius originem in Chiliadibus Erasimicis leges.

Peculator.) Peculari & depeculari, furtim subtrahere significat quippiam reipublicæ aut principi.

Capital.) Capitale & capital, est quod capitis pœnam meretur.

Quem CHRISTVS ip. maior voc.) Nā quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? Nonne qui recumbit? verba CHRISTI, Lucæ XXII.

Paulus blasphemiā vocat.) Ad Romanos secūdo. Nomen enim dei per vos blasphematur inter gētes.

Pro gladio spirit.) De hoc Lucæ xxxii. Vide Erasmi Annotationes, quas in nouum instrumentū scripsit. nam eo loco Nicolaū Lyranū insigniter de lyranem taxat. Quod & hic facit, sed illic multo copiosius.

Quorū hæc tā put. tēd.) Hemistichiiū Horatianū.

Cuiusmodi Plato fa. in s. Rep. custodes.) Plato cū custodū sit prospicere, philosophos hos esse vult. præterea veridicos, liberales, tēperatos, fortes, iustos, magnanimos, mansuetos. In primis ex optimis prognatos parentibus, & diligentissime educatos. Lege sextum Platonis de republica.

ἔχεται καὶ φέρεται.) Hoc est, ducitur & fertur.

Apud Græcos, præsertim historicos, crebra loquendi formula, cum quis alieno arbitrio tractatur, nimirum violentē, id quod in bello solet accidere.

In laboribus plurimis.) Hæc leguntur secūda ad Corinthios vndecimo capite.

Scuto fidei.) Primæ ad Thessalonicēseis v capite.

Audi à pontif. princ. proximū.) Hoc est à CHRISTO Petrum.

Argentum & aurum.) Actorum, seu melius gestorum Apostolicorum tertio capite.

CHRISTI bonus odor s.) Scriptum est secūda ad Corinthios secundo capite.

Omnia possum.) Ad Philippenes quarto.

Gaudium m. & coro. v.) Ibidem.

Paulus idem tibi depinxit.) Habes id prima ad Timotheum tertio capite.

Angelum dei.) Legitur id Malachiæ secundo.

Paulus segreg.) Ad Romanos in principio.

Vt onerosas abiicit Crates.) Notum est quem admodum Crates ingens auri pondus in mare proiecerit, vt liberius philosophari posset.

IN SILEN. ALCIB. SCHOL.

Pupim & proram.) Hoc est, summā consilij, pro-
uerbiū est. De hoc plura apud Eras. in Chiliadibus.

Quē remis nat. g.) Iuliū pont. significat. Nam hunc
aiunt nauat̄ fuisse filium, atque adeò in naue geni-
tum. De qua re extant aliquot argutissima epigram-
mata. Nec desunt qui transmitendis hominibus stu-
pem collegisse perhibeant, sed adolescentem.

Phrygionē.) Vocatur phrygio qui nouit acu pin-
gere. nā huius artis inuētores aiūt Phrygas extitisse.

Candidos mannos.) Manni equi sunt non admo-
dum magni, qui tollunt, id est, Asturconū more gres-
sus glomerant. Sic dicti quasi ad manum mansuefas-
cti. Horat. impositis mannis aruum cælumque Sabi-
num Non cessat laudare.

Iuxta Paulū.) Est id prima ad Corin. v i i capite.

Parœmiographū.) Id est, scriptorē prouerbiorū.

Ecclesiastes.) hoc est cōcionator. nā ἐκκλησιαστής,
concionari significat. vnde ἐκκλησιαστής cōcionator.

Ebrius Alcibiades.) Nam in symposio, hoc est, cō-
uiuio loqui introducitur, apud Platonem.

πάρεργον) ὑπέργον vocāt Græci, quod est ex-
tra propositum, quasi præter opus.

ἄπροσλόγγον.) Id est, nihil ad Bacchū perti-
nens vocabulum est à Plutarcho nouè compositum,
sed oppidò quàm eleganter. Est autem prouerbiū,
Nihil ad Bacchum, in eos competēs qui nihil ad rem
dicunt. Vide Erasimū in Adagio, Nihil ad Bacchum.

EXCVDEBAT ROBERTVS STEPHANVS
PARISIIS, ANNO M. D. XXVII, XII
CALEND. FEBR.